

Reykjavík, 20. ágúst 2018
VEL2018070010

Borgarráð
Ráðhúsi Reykjavíkur
Tjarnargötu 11
101 REYKJAVÍK

**Tillaga áheyrnarfulltrúa Flokks fólksins um úttekt á biðlista eftir félagslegu leiguhúsnæði -
R180602235**

Á fundi borgarráðs þann 5. júlí 2018 var svohljóðandi tillögu áheyrnarfulltrúa Flokks fólksins um úttekt á biðlista Félagsbústaða vísað til velferðarsviðs:

„Lagt er til að gerð verði úttekt á biðlista Félagsbústaða. Í greiningunni komi fram 1. Hverjur eru á þessum biðlista, hve margar fjölskyldur, einstaklingar, öryrkjar og eldri borgarar. 2. Hverjar eru aðstæður þessara aðila, fjölskylduaðstæður, aldur og ástæður umsóknar. 3. Hversu langur er biðtíminn. 4. Hve margir hafa beðið lengst og hversu lengi er það, hverjur hafa beðið styst, hversu stutt er það. 5. Hve margir hafa fengið einhver svör við sinni umsókn og hvernig svör eru það (flokk svörin) og hversu lengi voru þeir búnir að biða þegar þeir fengu svör. 6. Hafa einhverjur sótt um oftar en einu sinni, ef svo er, hvað margir og hverjur höfðu fengið svör við fyrri umsókn sinni og þá hvers lags svör. 7. Hvað hafa margir fengið synjun síðustu 10 árin og á hvaða forsendum. 8. Hvað margir biða á listanum sem hafa fengið einhver svör við umsókn sinni en þó ekki synjun. 9. Hvar eru þeir sem biða nú búsettir og 10. Hvað margir hafa sent ítrekun á umsókn sinni síðustu 3 árin“.

Svar:

Svör við spurningum 1 - 2.

Félagslegu leiguhúsnæði er skipt upp í fjóra eftirfarandi flokka. Almennt félagslegt leiguhúsnæði, sértækt húsnæðisúrræði fyrir fatlað fólk, sértækt húsnæðisúrræði fyrir einstaklinga með fíknivanda (utangarðs) og þjónustuþúðir aldraða. Nýjar reglur um félagslegt leiguhúsnæði, sem verða kynntar fyrir velferðarráði þann 8. september nk., ná yfir öll ofangreind húsnæðisúrræði en það er breyting frá eldri reglum og verklagsreglum.

Hér eftir verður gerð ítarleg greining á aðstæðum umsækjanda um almennt félagslegt leiguhúsnæði og umsækjendum um sértæk húsnæðisúrræði fyrir einstaklinga með fíknivanda (utangarðsfólk).

Alls voru 985 skráðir á biðlista eftir almennu félagslegu leiguþúsnaði í Reykjavík þann 1. júlí sl. Skilyrðin fyrir umsókn um almennt félagslegt leiguþúsnaði eru eftirfarandi:

- Umsækjandi hafi að mati ráðgjafa ekki möguleika á því að kaupa eigið húsnæði.
- Umsækjandi eigi lögheimili í Reykjavík þegar sótt er um og a.m.k. síðustu 3 árin samfleytt áður en umsókn berst (hægt er að sækja um undanþágu frá þessari reglu).
- Eignir og tekjur umsækjanda miðast við eftirfarandi hámarksupphæðir: Eignamörk eru kr. 5.126.000. Tekjumörk eru kr. 3.680.475 fyrir einhleyping en kr. 5.152.975 fyrir hjón og sambúðarfólk, auk þess kr. 919.925 fyrir hvert barn á framfæri innan 20 ára. Tekjumörk eru miðuð við meðaltal tekna sl. 3 ár. Heimilt er að taka tillit skuldastöðu/greiðslubyrði umsækjanda (hægt er að sækja um undanþágu frá þessari reglu).
- Umsækjendur verða að skora að lágmarki 4 stig vegna félagslegra aðstæðna, þ.e. 2 stig vegna húsnaðisstöðu og 2 stig vegna félagslegs vanda umsækjanda eða sérstakra aðstæðna barna sbr. matsviðmið.
- Umsækjendur skulu vera orðnir 18 ára á umsóknardegi.

Fullnægi umsækjandi ofangreindum skilyrðum raðast umsóknin í forgangsröð eftir ákveðnum matsviðmiðum. Út frá þeirri stigagjöf er umsækjendum skipt í hópa eftir annars vegar **pörf** og hins vegar **brýnni þörf**. Á biðlistanum 1. júlí 2018 voru rúmlega 71% umsækjenda í brýnni þörf en tæplega 29% í þörf.

Tafla 1. Skipting einstaklinga á biðlista eftir þörf og brýnni þörf, þar sem miðað er við að einstaklingum í brýnni þörf sé úthlutað húsnaði.

Pörf / Brýn þörf	Fjöldi	Hlutfall
Brýn þörf	702	71%
Þörf	283	29%
Alls	985	100%

Af þeim 985 sem voru á biðlista eftir almennu félagslegu leiguþúsnaði þann 1. júlí sl. voru 8 einstaklingar sem voru einnig á biðlista eftir þjónustuþúð, 21 sem var einnig á biðlista eftir sértæku húsnaðisúrræði fyrir fatlað fólk og 43 sem voru líka á biðlista eftir sértæku húsnaðisúrræði fyrir fólk með fíknivanda. Samtals voru því 72 einstaklingar sem eiga umsókn um fleira en eitt húsnaðisúrræði.

Af þeim 985 sem voru skráðir á biðlista eftir almennu félagslegu leiguþúsnaði í Reykjavík þann 1. júlí sl. var kynjaskipting svo til jöfn, 495 karlar (50,3%) og konur 490 (49,7%). Flestir á listanum eða 873 (88,6%) voru með íslenskt ríkisfang en 112 (11,4%) með erlent. Í lok árs 2017 voru tæp 14% íbúa Reykjavíkur með erlent ríkisfang. Tafla 1 sýnir að flestir voru á aldrinum 30-39 ára, en elstu og yngstu hóparnir tiltölulega fámennir. Þá voru 560 (56,8%) yngri en 40 ára. Af 985 voru 45 (4,6%) 67 ára eða eldri, og tveir til viðbótar verða 67 ára á næstu vikum.

Tafla 2. Skipting fólks á biðlista eftir aldri.

Aldur	Fjöldi	Hlutfall
19 ára og yngri	13	1%
20-24 ára	103	10%
25-29 ára	153	16%
30-39 ára	291	30%
40-49 ára	176	18%
50-59 ára	135	14%
60 ára og eldri	114	12%
Alls	985	100%

Rúmlega 72% fólks á listanum eru einhleypir, karlar (45,9%) og einhleypar konur (25,4%). Þriðji stærsti hópurinn er einstæðar mæður (21,8%). Þessir þrír hópar eru því samanlagt um 94% þeirra sem eru á biðlistanum eins og kemur fram í töflu 2. Tafla 3 sýnir að barnlausir eru 725 (73,6%) og 260 (26,4%) eru með börn. Rúmlega helmingur þeirra sem eru með börn eða 146 eru með eitt barn og 74, eða rúmur fjórðungur með tvö börn. Alls eru þeir sem eru á biðlistanum með 418 börn undir 18 ára aldri. Í töflu 4 kemur fram að af 418 börnum eru 132 (32,2%) á leikskólaaldri, 260 (60,7%) á grunnskólaaldri og 30 (7%) á framhaldsskólaaldri.

Tafla 3. Skipting fólks á biðlista eftir fjölskyldugerð.

Fjölskyldugerð	Fjöldi	Hlutfall
Einhleypur karl	452	46%
Einhleyp kona	260	26%
Einstæður faðir	11	1%
Einstæð móðir	215	22%
Hjón/sambýlisfólk barnlaus	13	1%
Hjón/sambýlisfólk með börn	34	3%
Alls	985	100%

Tafla 4. Skipting fólks á biðlista eftir fjölda barna á framfæri.

Fjöldi barna á framfæri	Fjöldi	Hlutfall	Alls börn
Ekert barn	725	74%	0
Eitt barn	146	15%	146
Tvö börn	74	8%	148
Þrjú börn	36	4%	108
Fjögur börn	4	0%	16
Alls	985	100%	418

Tafla 5. Skipting barna einstaklinga á biðlista eftir skólaaldri. *verða 18 á árinu.

Aldur barna	Fjöldi	Hlutfall
0-5 ára (leikskóli)	138	32%
6-15 ára (grunnskóli)	260	61%
16-18 ára* (framhaldsskóli)	30	7%
Alls	428	100%

Mikill meirihluti fólks á listanum eða um 73% var óvinnufær þ.e. öryrkjar, sjúklingar eða lífeyrisþegar eins og tafla 5 sýnir. Húsnaðisstaða kemur fram í töflu 6. Af 985 á biðlista eru 150 skráðir húsnæðislausir og ekki liggja fyrir upplýsingar um dvalarstað eða í 15% tilvika. 44% hafa íbúð og 7% herbergi til umráða á almennum leigumarkaði.

Tafla 6. Skipting einstaklinga á biðlista eftir atvinnustöðu þegar sótt var um félagslegt húsnæði.

Atvinnustaða	Fjöldi	Hlutfall
Öryrki	320	32,5%
Sjúklingur	313	31,8%
Atvinnulaus	119	12,1%
Í vinnu	92	9,3%
Ellilfeyrisþegi	47	4,8%
Með endurhæfingarlífeyri	39	4,0%
Nemi	30	3,0%
Í fæðingarorlofi	12	1,2%
Ekki þekkt	9	0,9%
Fangi	4	0,4%
Alls	985	100%

Tafla 7. Húsnæðisstaða einstaklinga þegar sótt var um félagslega íbúð.

Húsnæðisstaða	Fjöldi	Hlutfall
Íbúð á almennum leigumarkaði	436	44%
Húsnæðislaus	150	15%
Dvelur hjá öðrum	124	13%
Býr hjá foreldrum/ættingjum	104	11%
Herbergi á almennum leigumarkaði	69	7%
Leiguþúsnæði félagasamtaka	37	4%
Stuðningsheimili/sambýli/sérstækt	34	3%
Áfangaheimili	5	1%
Á stofnun	15	2%
Þjónustuíbúð	3	0,3%
Námsgarðar/Heimavist	8	1%
Alls	985	100%

Tafla 8. Skipting einstaklinga á biðlista eftir þjónustumíðstöðvum.

Þjónustumíðstöð	Fjöldi	Hlutfall
Vesturbær, Miðborg og Hlíðar	304	31%
Laugardalur og Háaleiti	264	27%
Breiðholt	205	21%
Árbær	103	10%
Grafarvogur og Kjalarnes	109	11%
Alls	985	100%

Ljóst er, af framangreindri tölfraði, að þeir sem eru á biðlista eftir félagslegrí íbúð eru almennt ekki í sterkri stöðu hvað varðar atvinnu eða húsnæði. Aðstæður umsækjenda, aðrar en hafa verið nefndar, er ekki unnt að meta nema með sérstakri greiningu. Elín Gestsdóttir, meistaranemi í félagsráðgjöf við Háskóla Íslands, gerði að beiðni velferðarsviðs, rannsókn á stöðu þeirra sem eru á biðlista eftir félagslegu leiguþúsnæði í Reykjavík. Skoðuð voru skráð gögn í málaskrám velferðarsviðs sem beindist að 536 körlum sem voru á biðlista 1. september 2017.

Niðurstöður rannsóknarinnar sýna að langflestir eru með íslenskt ríkisfang eða 494 (92,2%) og 42 (7,8%) með erlent. Meira en helmingur þeirra hafði glímt við alvarlegan vanda, 348 með vímuefnavanda eða 64,9% og 281 með geðrænan vanda eða 52,4%. Samtals 192 karlar (35,8%) með tvíþættan vanda. Þá höfðu 144 (26,9%) átt við líkamleg vandamál að etja, 15 (2,8%) með þroskahömlun, 3 (0,6%) greindir með þroskahömlun og geðrænan vanda ásamt vímuefnavanda. Atvinnustaða var 34,7% öryrkjar og 32,3% sjúklingar eða samanlagt um 67%.

Svör við spurningum 3-6.

Þegar umsókn um félagslegt húsnæði hefur verið metin fær umsækjandi skriflegt bréf þar sem fram kemur hvort umsókn hafi verið samþykkt á biðlista eða ekki ásamt upplýsingum um stigagjöf umsóknar.

Meðaltalsbiðtími er 38 mánuðir en mjög misjafnt er, eftir aðstæðum, hversu lengi einstaklingar bíða eftir úthlutun. Umsóknum er forgangsraðað í samræmi við stigagjöf.

Tafla 9. biðtími í mánuðum þegar sótt er um félagslegar íbúðir.

ár	Meðal biðtími	Skemmti biðtími	Lengsti biðtími
2001	20	0	99
2002	22	1	85
2003	21	0	71
2004	23	0	58
2005	20	0	75
2006	24	0	77
2007	26	0	95
2008	28	0	136
2009	27	0	98
2010	17	0	84
2011	23	0	101
2012	22	0	93
2013	31	0	128
2014	29	0	133
2015	38	0	153
2016	36	0	146
2017	38	0	200

Biðlisti eftir sértæku húsnæðisúrræði

Þann 1. júlí 2018 voru alls 76 á biðlista eftir sértækum húsnæðisúrræðum fyrir einstaklinga með fíknivanda. Kynjaskipting var þannig að 62 voru karlar og 14 konur. Yfir 90% eru með íslenskt ríkisfang eða 70, en 6 með erlent. Af þessum 76 voru 43 einnig á biðlista eftir félagslegu leiguþúsnæði. Í töflu 12 kemur fram að tæp 60% eru á aldrinum 25 til 39 ára. Hvað varðar fjölskyldugerð þessa hóps er einungis um að ræða einhleypa karla og einhleypar konur. Enginn á biðlistanum er með barn á framfæri. Langflestir á listanum eru öryrkjar eða sjúklingar eins og tafla 13 sýnir. Í töflu 14 kemur fram að meira en helmingur hópsins er skráður hjá þjónustumiðstöð Vesturbæjar, Miðborgar og Hlíða. Fæstir eru skráðir í Árbæ og Grafarvogi. Tafla 15 sýnir að yfir helmingur þeirra sem eru á listanum eru skráð húsnæðislaus eða 55% og 14% dvelur hjá öðrum. Tafla 16 sýnir að 53% hafa beðið skemur en eitt ár eftir úrræði.

Tafla 10. fjöldi umsóknar um sértækt húsnæði út frá tegund umsóknar.

Tegund umsóknar	Fjöldi	Hlutfall
Heimilislausir	49	64%
Vímuefnavandi	27	36%
Alls	76	100%

Tafla 11. Fjöldi umsókna um sértækt húsnæði eftir aldri.

Aldur	Fjöldi	Hlutfall
20-24 ára	6	8%
25-29 ára	16	21%
30-39 ára	22	29%
40-49 ára	9	12%
50-59 ára	17	22%
60 ára og eldri	6	8%
Alls	76	100%

Tafla 12. Atvinnustaða þeirra sem sóttu um sértækt húsnæðisúrræði.

Atvinnustaða	Fjöldi	Hlutfall
Öryrki	35	46%
Sjúklingur	36	47%
Atvinnulaus	1	1%
Með endurhæfingarlifeyri	3	4%
Fangi	1	1%
Alls	76	100%

Tafla 13. Fjöldi umsókna eftir sértæku húsnæði flokkað eftir þjónustumiðstöð.

Þjónustumiðstöð	Fjöldi	Hlutfall
Vesturbær, Miðborg og Hliðar	40	53%
Laugardalur og Háaleiti	12	16%
Breiðholt	13	17%
Árbær	6	8%
Grafarvogur og Kjalarnes	5	7%
Alls	76	100%

Tafla 14. Húsnæðisstaða þeirra sem sóttu um sértækt húsnæði.

Húsnæðisstaða	Fjöldi	Hlutfall
Húsnæðislaus	42	55%
Dvelur hjá öðrum	11	14%
Herbergi á almennum leigumarkaði	8	11%
Íbúð á almennum leigumarkaði	5	7%
Leiguþúsnæði félagasamtaka	3	4%
*Stuðningsheimili/sambýli	3	4%
**Leiguþúsnæði Félagsbústaða	1	4%
Á stofnun	2	3%
Býr hjá foreldrum	1	1%
Alls	76	100%

*Sækja um milliflutning

**Er í útburðarferli

Tafla 15. biðtími eftir sértæku húsnæði.

Biðtími	Fjöldi	Hlutfall
Minna en 1 ár	40	53%
1-<2 ár	24	32%
2-<3 ár	6	8%
3-<4 ár	4	5%
4-<5 ár	1	1%
5 ár eða meira	1	1%
Alls	76	100%

Svör við spurningum 6 – 10.

Þeir sem uppfylla skilyrði sem eru sett samkvæmt reglum um félagslegt húsnæði fara á biðlista en þeir sem sækja um félagslegt húsnæði hjá Reykjavíkurborg og uppfylla ekki skilyrðin fá synjun. Ekki hefur verið haldið utan um hversu margir hafa fengið synjun vegna þess að þeir uppfylli ekki skilyrði.

Allir sem sækja um félagslegt húsnæði fá skriflegt svar þegar umsókn þeirra er samþykkt, þ.e. að þeir uppfylli skilyrði til að komast á biðlista. Í töflu 7 kemur fram hver húsnæðisstaða umsækjenda er þegar þeir sækja um félagslega íbúð. Flestir leigja íbúð á frjálsum markaði. Umsækjendum um félagslega íbúð er gert að endurnýja umsókn sína árlega skv. reglum Reykjavíkborgar um félagslegt húsnæði.

Virðingarfyllst,

Regína Ásvaldsdóttir,
Sviðsstjóri